

מפחיתים את זרם תלונות השווא

התמודדות וועדת האתיקה עם הגידול בתלונות השווא נגד עורכי דין

עו"ד ליאור מזור

הסיטואציה מוכרת, ודאי, ללא מעט מהקוראים. מכתב עוכר שלוח, הנושא את לוגו הלשכה מתקבל במשרד, ובו מתבקשת התייחסות פרטנית מצד עוה"ד לתלונה שהוגשה נגדו לוועדת האתיקה. ללא קשר לשאלה עד כמה התלונה מופרכת או קנטרנית (ומבלי להתעלם ממקרי תלונות מוצדקות), לאור החשש מהשלכות התלונה, משקיע עוה"ד ממרצו ומזמנו להעברת התייחסות ממצה ומפורטת.

תופעה

למרבה הצער, עם השנים חל גידול משמעותי בשיעור תלונות השווא המוגשות לוועדת האתיקה כנגד עורכי דין. ברבות מהן מצוי מניע זר, רחוק מהפרת כללים אתיים – אם כדי להלך אימים על עוה"ד של הצד שכנגד, אם לקוחות או לקוחות לשעבר של הנילון, שנתגלעה מחלוקת עימם. כיום, לא קיימים תנאים מקדמיים בהם צריך לעמוד גורם המעוניין להגיש תלונה נגד עו"ד. יש רק להעלות את הטענות על הכתב ולשגרן ללשכה.

פועל יוצא, בין היתר, הינו שיעור גבוה של תלונות, שרבות מהן מתבררות כתלונות סרק, הנגזרות, אם באופן מידי, ללא בירור עובדתי מול הנילון ואם לאחר בירור כאמור. עפ"י נתונים עדכניים, 85%-90% מכלל התלונות המוגשות לוועדת האתיקה נגזרות! יובהר כי למרבה הצער קיים מספר לא מבוטל של תלונות מוצדקות ומבוססות, שחשוב שיוגשו ויידקו תוך מיצוי הדין עם עוה"ד הרלוונטיים. זהו כלי חשוב ומהותי להגנת המקצוע ושמירתו ופיקוח על העוסקים בו. המפורט להלן אינו מתייחס לתלונות מוצדקות כאמור.

רסנים

על רקע הבעייתיות הנ"ל, בחנה ועדת הרביזה באתיקה (להלן: "הועדה"), הפועלת במסגרת לשכת עורכי הדין, אמצעים לצמצום מימדי התופעה, תוך שמירת זכות הגישה לערכאות והאפשרות הנדרשת והחיונית, לקיום בירור ממצה של תלונות שבמהות כנגד ההתנהלות האתית של עו"ד, באמצעות מוסדות הלשכה.

ההצעות שהועלו: להתנות הגשת תלונה בתשלום אגרה, בדומה לנהוג בבירור תביעה משפטית, ובשים לב שכל תלונה מחייבת בירור מצד הלשכה ונציגיה.

חיוב המתלוננים לצרף תצהיר לאימות העובדות הנטענות בתלונה, כתנאי מוקדם להגשתה.

המלצתה (המאוזנת והמידתית מאוד, יש לומר) של הועדה הייתה לנקוט, ולו בשלב זה, בצעדים מרחיקי לכת פחות. הגשת תלונה על טופס מובנה – הועדה ממליצה לחייב מתלוננים להגיש תלונה בטופס מובנה שיכלול את הפרטים

החיוניים לבירורה כדבעי, ושניתן יהיה להורידו מאתר הלשכה. בטופס יידרש המתלונן לציין את: מעמדו בקשר עם התלונה, אם מנוהל במקביל הליך משפטי בינו לבין הנילון, וככל שכן אם ניתנה בו הכרעה, ואם הגיש בעבר תלונות כנגד הנילון.

חיוב, במקרים מסוימים, בהגשת תצהיר, לאחר הגשת התלונה – הועדה ממליצה לקבוע נוהל, לפיו מתלוננים מסוימים יידרשו לאמת את טענותיהם בתצהיר, לאחר הגשת התלונה לוועדת האתיקה ומעבר ראשוני עליה, ובתוך פרק זמן שייקבע, כתנאי מוקדם לדיון בתלונה, שאם לא כן התלונה תיגנז.

אימות בתצהיר, יידרש, בין היתר, במקרים הבאים: מתלוננים המעורבים בהליך משפטי מול הנילון, מתלוננים שהתלוננו בעבר נגד הנילון, מתלוננים שהפרקליט שליד ועדת האתיקה סבור כי תלונתם טעונה אימות.

הועדה מסתמכת לעניין זה על כלל 3 לכללי לשכת עורכי הדין (סדרי הדין בבתי דין המשמעתיים), תשכ"ב-1962 המאפשר לקובל לדרוש מהמתלונן תצהיר וראיות נוספות לאימות פרטי תלונתו.

שמירת אמצעי התלונה נגיש

ההמלצות מגלמות, לטעם הח"מ, שמירה קפדנית על זכויות המתלוננים הפוטנציאלים, בדגש על אוכלוסיות חלשות, שלהן נגישות נמוכה יותר להגשת תלונות. הגישה מוצאת ביטוי, בין היתר, בהימנעות הועדה ממתן המלצה בדבר חיוב מתלוננים בתשלום אגרה ו/או הוצאות. המלצה מעין זו, שמצדדיה מסתמכים על ההוצאות הכרוכות בעלויות הלשכה בגין הטיפול בתלונות הרבות, עלולה להעמיד חסם משמעותי בפני נפגעים שהפרוטה אינה מצויה בכיסם, מהגשת תלונה, שספק אם הינו ראוי ומחויב המציאות לפתרון הבעיה. כך, לעניין הגשת תצהיר והימנעות מדרישתו כתנאי מוקדם להגשת התלונה. נציין, כי עפ"י המלצת הועדה תועמד לרשות מתלוננים, שיידרשו לאמת תלונתם בתצהיר, אפשרות לחתום על תצהיר במשרדי הלשכה ללא עלות. מנגד, מיקוד התלונות בטופס מובנה כמוצע, כמו גם העמדת הצורך, במקרים המתאימים, באימותן בתצהיר, תחת אזהרה, עשויים, כך נקווה (בשלב זה, וטרם נקיטת צעדים דרסטיים יותר), להפחית ולהקל במספר תלונות הסרק, לאפשר לוועדת האתיקה להתמקד בתלונות המצריכות בירור, ולמנוע מעוה"ד לכלות זמנם במענה לתלונות שווא טורדניות.

פורום האתיקה הארצי של הלשכה, בראשות עו"ד דרור ארד איילון, דן לאחרונה בהצעת הועדה, החליט לאמצה ולהמליץ למועצה הארצית של הלשכה לאשרה.